

HRVATSKI *glasnik*

XXXIV. godina, 51./52. broj

19. prosinca 2024.

cijena 300 Ft

Jaslice „Mókuska – Vjeverica” u Bizonji
4. stranica

Prisjećanje na pjesnika Đusu Šimaru
Pužarova
14. i 15. stranica

Pub kviz Hrvatske samouprave Pečuha
18. stranica

Pandemija koje se ne treba bojati

Nakon što smo prije nekoliko godina doživjeli pandemiju koju je prouzročio koronavirus, čim čujemo riječ pandemija, odmah se osjećamo neugodno. Pomalo se u nama javlja strah jer imamo vrlo loša iskustva. Dovoljno je spomenuti distancu, izoliranje, maske, strah za bližnje... Nažalost, poznavali smo i one koji su bili poraženi u borbi protiv bolesti. Zasiurno nije ugodna riječ pandemija, koju smo upotrebljavali u značenju širenja bolesti koja ugrožava cijelo čovječanstvo u ogromnim, globalnim razmjerima.

Kako sam se sjetila baš pandemije za vrijeme jednog prekrasnog blagdana, Božića, kad se svi žele veseliti i u ugodnom ugođaju provesti dane uz miris kolača i prekrasno okičen bor u svojim domovima s obitelji? Možda smatrate da je to neukusno i nemilosrdno, no ipak mislim da ćete mi oprostiti nakon obrazloženja. Pojam pandemija nastao je stapanjem dviju starogrčkih riječi, pan (koja znači 'sve') i demos ('narod'). Dakle, riječ je o nečemu što pogađa sve narode, tj. cijeli svijet. Zapravo su i pripreme za najljepše blagdane zahvatile cijeli svijet, kao i slavljenje Božića – koji je blagdan mira i pomirenja, prihvaćanja drugoga, darivanja i ljubavi. Božićne pripreme i ove godine širile su dobrotu u ljudima, onu iskonsku ljubav koja postoji u svakom čovjeku jer je ljubiti i biti ljubljen čežnja svakog čovjeka. Ovih tjedana na vijestima smo više puta čuli o darivanju ugroženih obitelji, o skupljanju materijalnih sredstava, raznih proizvoda za beskućnike ili siromašnu djecu. Svatko je svakomu želio učiniti nešto dobro. U božićno se vrijeme izrazitije osjetio želja za dobrim djelima. Neki to čine zbog vjere, neki zbog navike darivanja, a neki samo zbog želje da pomognu onima kojima je to potrebno. Ljudi su voljni dobrote, pogotovo ako se sami susreću s njom.

Da je dobrota zarazna, ustanovili su i istraživači. Naime, kad su ispitali ljude, zaključili da su osobe koje su dobile donaciju bile su mnogo sklonije doniranju od onih koje nisu imale takvo iskustvo. Znači, duh darežljivosti prelazi s jednog čovjeka na drugog i tako se nastavlja. Čin dobrote može se širiti. Velikodušnost nekoliko osoba može zaraziti druge osobe s kojima su one u interakciji i tako se širi zaraza dobrote. Mislim da bi svijet bio mnogo ljepši kad bi ta zaraza prerasla u pandemiju i zahvatila sve ljude ili barem veći dio ljudske populacije. Te se pandemije nitko ne bi bojao, a ne bi se trebao ni cijepiti. Beta

GLASNIKOV TJEDAN

„Ja svima nama želim još ovakvih, pa i ako su bile bremenite, godina na korist hrvatske zajednice u Mađarskoj! Unatoč svemu. Idemo naprijed s istim elanom..“

Polako, ali sigurno približavamo se kraju kalendarske godine. Nije bila laka za mene ni na osobnom, a ni na profesionalnom planu. A nije ni prošla, 2023.

Iza nas su i hrvatski narodnosni izbori, koji svake pete godine pomiješaju figure na šahovskoj tabli i mijenjaju nekad više i nekad manje, uvijek manje nego više, dotadašnje dugoljetne ustaljene odnose. Predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, udruga koja je na izborima dobila najviše hrvatskih narodnosnih zastupnika, na Danu Hrvata rekao je: „2024. godina mnogima od nas ostat će u pamćenju kao godina mjesnih, županijskih i državnih narodnosnih izbora. Kad je riječ o izborima, o biranju, sve se uzburka. Stajaća mlaka voda počne vriti, pa često i prekipi. Tako je to kad se traže kompromisna rješenja, kad se kuju ljudske sudbine, kad se objelodane politički programi, vizije, konstrukcije, kad se sukobljavaju lični i kolektivni interesi, kad se vodi borba za mjesta i pozicije... U tom itekako ozbiljnom procesu uvijek ima gubitnika i dobitnika.“

I predsjednik HDS-a, koji je vodio državnu listu Saveza Hrvata u Mađarskoj, koja je osvojila 21 mandat od ukupno 31 u sazivu sadašnje Skupštine HDS-a, u svojem govoru na Danu Hrvata, dotaknuvši se izbora u 2024. godini, rekao je i ovo: „2024. je na društveno-političkoj sceni za Hrvate u Mađarskoj bila burna, a ponekad se igralo i prljavo. No to je razdoblje, nadam se, iza nas.“

Nadajmo se kako je iza nas jer trebalo je to i popratiti i pratiti na stranicama tjednika Hrvata u Mađarskoj, profesionalno, stručno i objektivno, što je s obzirom na neprotok informacija aktera društveno-političkog izbornog života Hrvata u Mađarskoj bilo jako, jako otežano i često se svodilo tek na pojedinačne izjave sudionika tih procesa. Ili na kuloarske priče koje se ne mogu smatrati izvorom jer se sve odvijalo iza vrata zatvorenih za javnost.

Uz stalne uredničke obveze na dnevnoj bazi pratila sam i pisala o javnom životu Hrvata u regiji Gradišće, svakoga

tjedna redovito donoseći napise na stranicama tjednika i na našem društvenom profilu i mrežnim stranicama. Ovo je prilika da zahvalim na nesebičnoj pomoći ljudima koji se odazivaju i pružaju mi potrebne informacije: Mária Fülöp Huljev, Tereza Grandić, Ingrid Klemenčić, Mirjana Steiner, Marija Pilšić, Edit Horvat Pauković, Kristina Glavanić, Karmela Pajrić, Andrea Egrešić-Völgyi, Andrija Handler, Miki Kohut, Klaudia Radits Schmatovich, Renata Novak, Slobodan Stefanović, Ferenc Neméth, Vince Hergović, Stipan Krizmanić, Ana Škrapić Timar, Jucika Ronczai, Ana Polyák Saller i svi oni drugi kojima sam se obratila, a nema im broja... Tamás Teklits, László Büki, Péter Temmel, Tamás Makrai, Márton Szalai, József Visi, Orsolya Lukács-Fülöp, Kristijan Karall, Mária Krály, Ágnes Sárközi, Franjo Pajrić, Štefan Kolosar, Sabina Balogh, Ádám Horváth... Bez vas iz Gradišća zaista ne znam što bih i kako bih! I ne mogu stati nabrajati, a nisam još napisala ni jedno ime iz drugih hrvatskih krajeva u Mađarskoj, pa kolege iz Hrvatskih novina, Hrvatske riječi, Matice...

U uvodu godišnjaka „Hrvatski kalendar 2025.“ između ostaloga sam napisala: „Godine lete kao minute. Godine idu, lete k'o minute i slike lako žute, dunjo mirisna. Godine idu i djeca već su ljudi jer vrijeme svima sudi, dunjo mirisna... Svjedoci smo kako su stihovi ove pjesme stvarnost. Svake godine i nehotice možda postavljamo isto pitanje – zar je moguće da postojimo i trajemo toliko dugo?“ Da slavimo i postojimo.

Ja svima nama želim još ovakvih, pa i ako su bile bremenite, godina na korist hrvatske zajednice u Mađarskoj! Unatoč svemu. Idemo naprijed s istim elanom... Što drugo pristoji reći na kraju stare i početku nove kalendarske godine? Zaboravila sam ono najvažnije. Sretni vam i blaženi blagdani u krugu vaše obitelji, rodbine i prijatelja. S Hrvatskim glasnikom u ruci, jer jedna je tek tjedna „oaza hrvatske pisane riječi u Mađarskoj“. Valjda nisam pretjerala!

Branka Pavić Blažetin

Utemeljena Hrvatska samouprava Dombovara

Jedina je hrvatska samouprava u Tolnanskoj županiji Hrvatska samouprava Dombovara. Osnivačka sjednica održana je 15. listopada. U mjesnom registru na dan održavanja izbora bilo je 87 hrvatskih birača. Kandidiralo se šestoro kandidata – troje u bojama Saveza Hrvata u Mađarskoj (njihova je kandidatura odbijena) i troje u bojama Zemaljskog društva hrvatsko-mađarskog prijateljstva. Ždrijebom je određen redoslijed kandidata na pojedinačnoj listi. Na biralište su izišla 74 glasača, a deset je glasačkih listića bilo nevažećih. Kandidati i broj osvojenih glasova: Izabella Börcsök 51, Gabriela Bosnar 27 i Attila Árok 26. Za predsjednicu je izabrana Izabella Börcsök, a za zamjenika predsjednice Attila Árok.

Utemeljena Hrvatska samouprava Mišljena

U Gradskoj kući u Mišljenu 14. listopada održana je osnivačka sjednica Hrvatske samouprave Mišljena. U mjesnom registru na dan održavanja izbora bila su 63 hrvatska birača. Kandidiralo se troje kandidata – svi u bojama Saveza Hrvata u Mađarskoj. Ždrijebom je određen redoslijed kandidata na pojedinačnoj listi. Na biralište je izišlo 47 glasača (74,60 %), a dva su glasačka listića bila nevažeća. Kandidati i broj osvojenih glasova: Hajnalka Vukovics 36, dr. Viktória Gerdesics 31, Arnold Barics 36. Za predsjednika je izabran Arnold Barić, a za zamjenicu predsjednika Zorica Vuković. Polaganju prisage zastupnika triju narodnosnih samouprava (hrvatske, njemačke i romske) u Mišljenu nazočila je i gradonačelnica Marietta Pohl.

Utemeljena Hrvatska samouprava Kisega

U Kisegu je 15. listopada održana osnivačka sjednica Hrvatske samouprave Kisega. U mjesnom registru na dan održavanja izbora bilo je 156 hrvatskih birača. Kandidiralo se šest kandidata – svi u bojama Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. Na biralište su izišla 132 glasača, a bila su 124 važeća glasačka listića i šest nevažećih. Kandidati i broj osvojenih glasova: Sándor Petkovits 106, Mátyás Stefanich 97, Julianna Brezovich 95, Dusan Petkovits 94, Márton Riegler 66. Za predsjednika je izabran Šandor Petković, a za zamjenicu predsjednika Julianna Brezovich.

Utemeljena Hrvatska samouprava Bajе

U Gradskoj kući u Baji 14. listopada održana je osnivačka sjednica Hrvatske samouprave Bajе. U mjesnom registru na dan održavanja izbora bilo je 156 hrvatskih birača. Kandidiralo se petero kandidata, svi u bojama Saveza Hrvata u Mađarskoj, a biralo se peteročlano zastupničko tijelo. Izabrani kandidati i broj osvojenih glasova: Antal Gugán 80, Mirjana Sibalin 75, József Osztrogonác 75, Angela Šokac Marković (Józsefné Márkovics) 73 i Ildikó Filákovity 62. Za predsjednicu je izabrana Angela Šokac Marković, a za zamjenika predsjednice Joso Ostrogonac. Sjednici su između ostalih nazočile zamjenica gradonačelnice grada Bajе Andrea Besesek Csubák i predsjednica Odbora za zaštitu okoliša, gradsku upravu, civilne i narodnosne poslove Judit Polyák.

Utemeljena Hrvatska samouprava Kemlje

U Kemlji je 10. listopada održana osnivačka sjednica Hrvatske samouprave Kemlje. U mjesnom registru na dan održavanja izbora bila su 174 hrvatska birača. Kandidiralo se petero kandidata – svi u bojama Udruge Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. Na biralište je izišlo 120 glasača (68,97 %), a 116 listića bilo je važećih. Kandidati i broj osvojenih glasova: Jánosné Ronczai 112, Jánosné Vecsei 106, Fatime Adrigán Tóthné 101, Jánosné Takács 97, Dóra Megyimóri 95. Na osnivačkoj sjednici za predsjednicu je izabrana Jánosné Ronczai.

Utemeljena Hrvatska samouprava Horpača

Osnivačka sjednica Hrvatske samouprave Horpača održana je 10. listopada. U mjesnom registru na dan održavanja izbora bilo je 36 hrvatskih birača. Kandidiralo se četvero kandidata – svi u bojama Udruge Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. Na biralište su izišla 32 glasača, a dva listića bila su nevažeća. Kandidati i broj osvojenih glasova: Jánosné Czupy 24, Péterné János Dongó 22, József Egresits 22, Antal Prikoszovits 14. Za predsjednika je izabran József Egresits, a za zamjenicu predsjednika Erika János Dongó.

Branka Pavić Blažetin

Jaslice „Mókuska – Vjeverica” u Bizonji

„Jaslice u Bizonji dobile su i mađarsko i hrvatsko ime, što nije samo nova ustanova u selu, nego i simbol koji jedinstveno predstavlja kulturne vrijednosti prošlosti, sadašnjosti i budućnosti”, kazao je uz ostalo ministar poljoprivrede dr. István Nagy, parlamentarni zastupnik regije na svečanosti primopredaje Jaslica „Mókuska Bolcsóde”, na hrvatskom „Bizonjske jaslice Vjeverica”.

Kako je dodao, Vlada Mađarske s vjerom i predanošću podržava mađarske obitelji. Jedan je od glavnih stupova toga posebna potpora projektima izgradnje jaslica. Za izgradnju bizonjskih jaslica na temelju Odluke Vlade o programu razvoja domaćih jaslica iz središnjeg proračuna Mađarske osigurano je 206 615 097 forinti jednokratne bespovratne potpore. Na taj način, dajući primjer i temelj naselju, istinski će se stanovništvo Bizonje učiniti stabilnim i stalno rastućim.

Načelnica Bizonje Erika Márkus skrenula je pozornost na to da u naselju još nije ostvaren tako važan proračunski projekt. Prema njezinim riječima izgradnja nove

Rezanje vrpce

Polaznici jaslica

ustanove rezultat je rada, vjere i zamaha proteklih godina. „Prekretnica koja je za sve bila radostan izazov. Hvala svima koji su na bilo koji način sudjelovali u planiranju, izgradnji i izvedbi objekta”, kazala je načelnica.

Potpredsjednik Skupštine Đursko-mošonsko-šopronske županije dr. Péter Pető izgradnju nove socijalne ustanove sela sa stoljetnom hrvatskom poviješću nazvao je prekrasnim kulturnim blagom u kojem djeca mogu naučiti i prve riječi na hrvatskom jeziku. Dodao je kako će se snovi i planovi lokalne samouprave od prije pet godina polako ostvariti u lijepom redu i za opću dobrobit zajednice.

S. B. • Foto: Facebook – Bezenye Községi Önkormányzat

Radionica o projektima Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH

U prostorijama Hrvatske državne samouprave u Budimpešti 29. listopada 2024. održana je Radionica o projektima Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH.

Voditeljica Službe za projekte i programe hrvatske nacionalne manjine Marija Mesnjak istaknula je kako se radionica usredotočila na dva natječaja namijenjena organizacijama hrvatske nacionalne manjine. Cilj je bio kroz razgovor i raspravu budućim prijaviteljima i korisnicima približiti proces prijave i provedbe projekata te olakšati snalaženje u potrebnoj dokumentaciji i načinu njezina popunjavanja.

Viši stručni savjetnik Ivan Lozo također je sudjelovao u predstavljanju projekata, gdje je bilo riječi o načinu i izradi prijave na natječaje, provedbi natječaja te o izradi završnog financijskog izvješća.

Samu radionicu otvorila je u ime domaćina, HDS-a, Eva Molnar Muić. Ona je također na kraju izlagačima radionice uručila prigodne poklone.

U Hrvatskom klubu „August Šenoa”

Dan prije radionica je održana u Hrvatskom klubu Augusta Šenoa, gdje je nazočne pozdravio predsjednik HDS-a Ivan Gukan. Nakon Budimpešte uslijedile su radionice u Petrovu Selu i Sambotelu.

Kršul

68. kongres Federalne unije europskih manjina

U gradu Husumu u Njemačkoj održan je 68. kongres Federalne unije europskih manjina (FUEN). FUEN je najveća krovna organizacija autohtonih nacionalnih i jezičnih manjina u Europi. Oko 180 predstavnika manjinskih organizacija iz 30 zemalja četiri je dana, od 19. do 22. rujna, raspravljalo o obrani manjina i uključivanju manjina u demokratske procese. Domaćin je bila krovna organizacija jedne od četiri autohtone manjine koje žive u Njemačkoj, sjeverni Frizijci, koji žive u sjevernom Frieslandu. U sklopu kongresa obilježena je i 75. godišnjica postojanja FUEN-a.

Mnogo toga promijenilo se od 1949. godine. Mijenjale su se granice, izbijali su ratovi i sukobi, mijenjali su se politički sustavi, većina je postajala manjina, prava su se davala, a ponekad i oduzimala. FUEN, zagovornik prava manjina u Europi, i dalje je potreban. Danas ne govorimo samo o onome što je organizacija postigla u 75 godina nego i o onome što još treba učiniti kako bi se zaštitili manjinski jezici i kulture, rekao je predsjednik FUEN-a Loránt Vincze.

prava pripadnika manjina jedna je od temeljnih vrijednosti Europske unije i stoga nije slučajnost da to odražava moto Europske unije", rekla je Roberta Metsola.

U ovogodišnjoj rezoluciji donesenoj na kongresu FUEN traži pravni okvir za opstanak i potporu manjinskim zajednicama u Europi jer se „pogoršava stanje nekoliko autohtonih manjina diljem svijeta, a posebno u Europi, te zaštita manjina znatno opada“.

Gdje želimo biti 2099.? Bilo je to jedno od ključnih pitanja o kojima se raspravljalo drugog dana Kongresa. Drugu polovinu dana obilježilo je šest radnih zajednica FUEN-a koje su se sastale na različitim mjestima u Sjevernom Frieslandu na internim radnim sastancima, ali i na izletima u obližnju okolinu. Drugi dan zaokružen je manjinskom tržnicom, a na štandu iz Mađarske predstavili su karakteristike svoje narodnosti izložbenim materijalom i izaslanici državnih samouprava Slovaka, Rumunja, Rusina i Nijemci iz Mađarske, koji su sudjelovali na kongresu.

Glasa se

Iako FUEN može slaviti mnoge uspjehe, vrata su pred njim često zatvorena. Tako je zbog otpora pojedinih zemalja članica u lipnju ove godine odbijen zahtjev FUEN-a za članstvo u Upravnom odboru Vijeća Europe za borbu protiv diskriminacije, raznolikosti i uključenosti (CDADI).

Spomenimo kako je 67. kongres Federalističke unije europskih manjina (FUEN) prošle godine održan u Pečuhu.

Prvog dana rada kongresa sudionike je videopozivom pozdravila predsjednica Europskog parlamenta Roberta Metsola, koja je zahvalila FUEN-u na radu na zaštiti prava manjina širom Europe. „Poštovanje

„FUEN je posebno važan za gradišćanske Hrvate, koji žive u tri države, tako da je potrebna njihova prekogranična suradnja i djelovanje“, zaključio je potpredsjednik Hrvatskog kulturnog društva (HKD), koje je član FUEN-a, Joži Buranić, a prenosi ORF. „Zvana toga je kip na van čvršći, ako sve manjine skupa nastupaju. FUEN organizira različite projekte i akcije. Jedna je bila građanska inicijativa Minority SafePack, koja je bila za sve narodne grupe jako važna. Njome se ukazalo na važnost pravnoga okvira podupiranja i očuvanja narodnih grupa u Europi. Skupilo se inicijativom više od milijun potpisa, ali ju je Europski parlament odbio.“

Petar Tyran, aktivan član

FUEN teži sveobuhvatnom pravnom okviru EU-a s jasnim standardima radi učinkovite zaštite i promicanja prava autohtonih nacionalnih manjina, uključujući njihovu kulturu, jezik i identitet kao i osnivanje novog foruma o suradnji za organizacije civilnog društva. Na kongresu je odlučeno kako će se EUROPEADA 2028. održati u Friaulu, u sjeveroistočnom dijelu Italije. Kongres FUEN-a 2025. održat će se u Južnom Tirolu (Italija).

Branka Pavić Blažetin • Foto: Organizatori

Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje u Stolnom Biogradu

Hrvatska samouprava Stolnog Biograda u suradnji s Hrvatskim kontingentom Multinacionalnog zapovjedništva divizije srednje Europe 15. studenoga 2024. obilježila je Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje. I ove se godine događanje obilježilo polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća kod središnjeg križa vojnog groblja u Stolnom Biogradu te svetom misom zadušnicom u gradskoj stolnoj crkvi.

Sudionici Dana sjećanja

Brigadni general i načelnik stožera divizije Dražen Ressler u svojem je govoru izjavio da je možda jedna od najvećih poruka vukovarske tragedije današnjem narodu da jednostavno ne možemo biti neprijateljski raspoloženi jedni prema drugima. Dodao je da moramo graditi zajednice i stvoriti moralno okruženje koje služi cijelom čovječanstvu i manjim zajednicama.

Koncelebrirano misno slavlje predvodio je vojni kapelan iz Osijeka Josip Kešinović uz biskupa iz Stolnog Biograda Antala Spányija. Glavni župnik prisjetio se prvih

vukovarskih žrtava, rata te poručio kako je naša dužnost sjetiti se svih: poginulih vojnika, civilnog stanovništva i svih koji nose bolna sjećanja na ono što se tamo dogodilo. Biskup Antal Spányi istaknuo je da je važno imati mir u srcu i tako moliti Boga za pomirenje cijelog svijeta te dodao: „Godišnjica zbog koje smo se okupili nije se smjela dogoditi. Rat nije u Božjem planu, nije u skladu s poretkom ljudske prirode. Ipak, naša je dužnost sjetiti se mrtvih heroja, sjetiti se pada Vukovara prije 33 godine. Važno je njegovati mir i pomirenje u našim srcima.

Budući da je naš Bog Bog mira, molimo ne samo za žrtve nego i za mir svagdje u svijetu, u svakoj zemlji. Naše se mogućnosti mogu činiti malim, ali važno je znati da svaka molitva i blagoslov približavaju mir srcima i dušama.”

Spomen-obilježavanju uz već navedene nazočili su veleposlanik RH u Mađarskoj Mladen Andrić sa suradnicima, generalni konzul Drago Horvat, dogradonačelnik Csaba Miklós Horváth te brojni časnici i dočasnici HV-a.

Kršul

BUDIMPEŠTA – Veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. sc. Mladen Andrić primio je u prostorijama veleposlanstva u Budimpešti 12. studenoga skupinu od 13 studenata iz Republike Hrvatske i Mađarske, poglavito članove Diplomatskog kluba pri Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu i njihove mađarske partnere iz studentske udruge „House of European Affairs and Diplomacy” (HEAD) Sveučilišta Corvinus u Budimpešti. Zajednička inicijativa dviju udruga uključuje projekt razmjene uz studentska putovanja i sudjelovanje na događanjima u Zagrebu i Budimpešti. U sklopu boravka i edukativnih programa u Budimpešti, na njihovu zamolbu, posjetili su i Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj kako bi stekli uvid u aktivnosti hrvatske diplomacije. Razgovarajući s veleposlanikom Andrićem i diplomatskom savjetnicom Marinom Sikora, studenti su se mogli informirati o bilateralnim odnosima Hrvatske i Mađarske, aktualnim pitanjima i izazovima te projektima suradnje, napose u području kulturne i javne diplomacije, kao i o uspješnoj uzajamnoj zaštiti prava hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj te mađarske manjine u Hrvatskoj. (Preuzeto: mvep.gov.hr)

PEČUH – U pečuškoj Franjevačkoj crkvi, gdje se jedanput mjesечно služi poslijepodnevna nedjeljna sveta misa na hrvatskom jeziku, 24. studenoga služena je sveta misa za žrtve Domovinskog rata i žrtvu Vukovara i Škabrnje. Događanje je održano uz potporu Hrvatske samouprave Pečuha u organizaciji Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu i Hrvatske referature Pečuške biskupije. Svetu misu služio je dekan Osječkog vojnog dekanata Ladislav Mandura, a pjevao, kao i svake mise, Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe uz orguljašku pratnju Lászlóa Cseha.

PEČUH – Kako na svojem Facebook profilu donosi Generalni konzulat Republike Hrvatske, u Pečuhu je 25. studenoga u organizaciji Generalnog konzulata, Umjetničke organizacije „Noć hrvatskog filma i novih medija” i Hrvatske škole Miroslava Krležice te uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske u auli škole održana noć hrvatskog filma i novih medija. Gimnazijalcima su se obratili ravnateljica škole Janja Živković Mandić i generalni konzul Drago Horvat. Osnovnoškolski razredi projekcije filmova gledali su u svojim učionicama.

„Položaj nacionalnih manjina u Europskoj uniji“

U Bugarskom kulturnom domu u Budimpešti 7. i 8. studenoga održana je međunarodna konferencija „Položaj nacionalnih manjina u Europskoj uniji“. Ta međunarodna konferencija organizirana je u sklopu serije programa mađarskog predsjedanja Vijećem Europe.

Sudionici konferencije

Konferencija je okupila predavače brojnih manjinskih zajednica iz Europske unije te političare iz Mađarske i EU-a, a nazočili su joj i glasnogovornici manjina u Mađarskom parlamentu te predsjednici državnih samouprava.

Prvoga dana konferencije okupljenima se obratio i skup pozdravio zamjenik premijera Mađarske Zsolt Semjén. Naglasio je kako se vrijednost čovječanstva sastoji od šarolikosti naroda i narodnosti, stoga je zadatak država pomoći očuvanju tih vrijednosti. „Filozofija mađarske Vlade“, rekao je Semjén, „jest da sve vrijednosti narodnosti treba sačuvati i podupirati. Mađarski Temeljni zakon navodi kako manjine imaju pravo na slobodan izbor identiteta, uporabu materinskog jezika i kulturnu autonomiju. U spomenutoj formi priznato je 13 autohtonih narodnosti u Mađarskoj i naspram njih bilo bi diskriminatorno kad bi u bliskoj prošlosti ovdje

nosti s 12 popeo na 108 otkako je Fidesz – KDNP na vlasti. Ustanove pohađa više od 20 tisuća učenika te dobivaju dosad neviđenu državnu potporu. Važnim je ocijenio kako Temeljni zakon proklamira autohtone manjine kao državotvorne čimbenike,

nima su se obratili i državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose Ureda premijera Miklós Soltész i glavna savjetnica premijera Mađarske Katalin Szili. Prije službenog dijela programa 7. studenog predavači koji su sudjelovali na konferenciji posje-

HOŠIG-ova Plesna skupina „Tamburica“

Dio nazočnih

doseljene skupine dobile ista prava kao s nama kroz stoljeća u zajedničkoj sudbini živuće autohtone manjine“, izjavio je Semjén, a prenosi MTI. Semjén je istaknuo kako se broj obrazovnih ustanova narod-

sve one imaju pravo na glasnogovornika u Mađarskom parlamentu, a uz ispunjavanje određenih uvjeta i na zastupnika, što je ostvarila njemačka narodnost. „Ona prava koja mi tražimo za Mađare preko granice stopostotno osiguravamo narodnostima koje žive u Mađarskoj“, rekao je Semjén. Kako donosi MTI, prvoga dana konferencije u svojem plenarnom izlaganju o manjinskoj politici u EU-u istraživač manjina Gábor Kardos među ostalim je rekao kako u EU-u ne postoji „instrument nacionalnih manjina“ te kako prava zaštite identiteta nisu dobila niti dobivaju odgovarajuću zaštitu. Drugoga dana konferencije okuplje-

tili su srpsku školu u Budimpešti. Prvoga dana na svečanosti otvaranja nastupila je i HOŠIG-ova Plesna skupina „Tamburica“ s bunjevačkim plesovima. Portal croatica.hu donosi: „Hrvatsku zajednicu u Mađarskoj na konferenciji su predstavljali Jozo Solga, glasnogovornik, Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, David Gregeš, v. d. voditelja Ureda HDS-a, dr. Silvestar Balić, znanstveni suradnik Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, te Timea Šakan-Škrilin, ravnateljica NP za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica“.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Organizatori

Suradnja Salante i Strizivojne

Djelatnici Osnovne škole „Ivana Brlić Mažuranić“ iz Strizivojne na čelu s ravnateljem škole Robertom Francemom od 4. do 6. listopada bili su u trodnevnom posjetu Salanti. Posjetili su Osnovnu školu Salanta, gdje ih je primila ravnateljica škole Éva Ádám Bedics sa svojim djelatnicima.

Svi zajedno do dogovora

Osim ravnateljice primili su ih i domaćini – načelnica Salante Gabriella Hitre i predsjednik Hrvatske samouprave Salante Silvestar Balić. Gosti iz Strizivojne nisu došli praznih ruku, donijeli su niz pomagala za nastavu hrvatskoga jezika i narodopisa (društvene igre). Domaćini su im za doček pripremili prigodan učenički program. Prilika je to za dogovore o daljnjoj suradnji i škola i dvaju naselja koja njeguju višedesetljetne prijateljske veze.

Učenici 4. razreda

Igra

Kako je izjavio ravnatelj Osnovne škole „Ivana Brlić Mažuranić“ Robert Francem, njihov posjet u znak je Dana učitelja, koji svake godine obilježavaju zajedničkim stručnim izletom djelatnika škole. „Danas smo tu kako bismo učvrstili dugogodišnju suradnju škola i općina. Već smo imali nekoliko susreta u posljednje vrijeme i težimo pomoći osnaživanju hrvatskog identiteta i hrvatske zajednice te međusobnom povezivanju. Razmjene učenika, međusobni posjeti i bolje upoznavanje pridonijet će i zajedničkim projektima o kojima promi-

šljamo. Mi volimo nove projekte i eksperimente i u tom segmentu možemo biti od pomoći, ali volimo i učiti iz iskustva drugih ili predati svoja dosadašnja iskustva.”

Učenici Osnovne škole Salanta gostima su u školskoj knjižnici polusatnim programom predstavili dio svojih aktivnosti te ih upoznali s poviješću škole. Ples, pjesma, igra, brojalice, priča i sviranje na tamburici izazvali su velik pljesak gostiju.

Predsjednik Hrvatske samouprave Salante Silvestar Balić, koji je i zastupnik u mjesnoj samoupravi Salante, s načelnicom Salante promišlja o jačanju veza između Salante i Strizivojne, pa i o mogućim prekograničnim projektima. Održani su brojni sastanci s vodstvom Općine Strizivojna te je izrađen i zajednički natječaj koji se konkretizira kako bi se mogao prijaviti na natječaj objavljen 2. rujna 2024. godine (Prvi poziv za podnošenje projektnih prijedloga (CfP) Interreg VI-A Mađarska – Hrvatska Programa 2021. – 2027.).

Ravnateljica Osnovne škole Salanta Éva Ádám Bedics istaknula je kako je suradnja

počela prije tridesetak godina sklapanjem suradnje na razini općina. Škole nemaju potpisanu suradnju, ali već niz godina održavaju stručne veze. „Evo i sada su nam pomogli. Donijeli su nam puno pomagala i društvenih igara za naš obrazovni rad. Mi smo okružna škola u kojoj djeca, njih šezdesetak od ukupno 112 učenika, uče hrvatski jezik kao predmet uz sat Narodopisa. Djeca su uglavnom iz mađarskih obitelji, a većina njih upisuje se na nastavu hrvatskog jezika nakon što završe vrtić u Salanti, gdje se odvija odgoj na hrvatskom jeziku“, rekla je Éva Ádám Bedics.

Trenutačno se nastava hrvatskog jezika odvija u pet skupina. U trećem i četvrtom razredu posebne su skupine, a ostali su razredi spojeni. Trude se sudjelovati na svim hrvatskim programima na mjesnoj, županijskoj i državnoj razini, raznim natječajima, Croatiadi. Ponose se i malim tamburaškim orkestrom, koji sve bolje radi. To se vidjelo i na programu dana. Veliki broj učenika, pa i onih koji ne pohađaju nastavu hrvatskoga jezika, pohađa sat tamburice. Njih devetnaest trenutno uči svirati tamburicu u salantskoj školi. Oni se preko glazbe upoznaju s hrvatskom kulturom i tradicijom.

Domaćini su gostima iz Strizivojne bili od pomoći u organiziranju trodnevnih programa tijekom tri dana njihova boravka u Mađarskoj. Između ostalog upoznali su grad Pečuh, sudjelovali na festivalu u Villányu, razgledali šiklošku tvrđavu. Odsjeli su u Učeničkom domu škole Miroslava Krležu.

Branka Pavić Blažetin

II. susret hrvatskih folklornih društava

U Semelju se kermez slavi oko Svetog Vendelina, koji je ove godine bio 20. listopada. Tako je 19. listopada uz kermez održan i Hrvatski dan, a istoga dana priređen je i II. susret hrvatskih folklornih društava.

Sveta misa služena je u mjesnoj crkvi, a potom se družilo. Došli su brojni rođaci i prijatelji, baš kako i priliči bošnjačkim obiteljima koje i do danas njeguju obiteljske i rodbinske veze.

I Hrvatski dan i II. susret hrvatskih folklornih društava u Mađarskoj održani su u organizaciji Hrvatske samouprave Semelja u seoskom Mađarsko-hrvatskom domu kulture. To zdanje, sagrađeno prije dvije godine, svojim izgledom izaziva divljenje onih koji imaju priliku sudjelovati na sadržajima koji se odvijaju u njemu.

Kako nam reče predsjednik Hrvatske samouprave Semelja Mišo Šarošac, odlu-

Hrvatska izvorna folklorna grupa

Brojna publika

Zbor „Kešinački mališani“

čili su se za priređivanje susreta folklornih društava kad su dobili taj suvremeni dom kulture. „Time jačamo hrvatske sadržaje u Semelju i sve veći broj Hrvata želimo upoznati s našim naseljem i našim tradicijama i kulturom.“

Svojom su nazočnošću program susreta počastili i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, generalni konzul Drago Horvat, pročelnik državnog tajništva za vjerska i manjinska pitanja Ureda premijera Vlade Mađarske Richard Tircsi, predsjednik Općinskog vijeća Općine Semelji Mirko Miladinović, načelnik Semelja József Kumli.

U kulturno-folklornom programu nastupilo je Folklorno društvo „Biser“ iz Dušnoka potpomognuto plesačima i pjevačima pečuskog KUD-a „Tanac“. Izveli su koreografiju Józsefa Szávaija „Svatovac iz Dušnoka“. Osim njih nastupio je martinački Ženski pjevački zbor „Korjeni“ uz pratnju svojeg pratećeg orkestra. Muški pjevački zbor „Kešinački mališani“ iz mjesta Kešin-

Plesna skupina (omladinska)
Čitaonice mohačkih Šokaca

Ženski pjevački zbor „Korjeni“

ci u Općini Semelji nije prvi put nastupio u Semelju. I ovoga puta pokazali su svoje vokalno, ali i instrumentalno umijeće. Polaznici Plesne skupine (omladinske) Čitaonice mohačkih Šokaca plesali su poznate šokačke plesove koje s njima uvježbava voditeljica Beata Janković. Budimpeštanska Hrvatska izvorna folklorna grupa također je već gostovala u Semelju. I ovoga puta svojim su nastupom razdragali mnogobrojnu publiku. Svima njima poklonom je zahvalio

predsjednik Hrvatske samouprave Semelja Mišo Šarošac, a osim njega riječi poticaja okupljenima su uputili predsjednik HDS-a Ivan Gugan i pročelnik državnog tajništva za vjerska i manjinska pitanja Ureda premijera Vlade Mađarske Richard Tircsi. Nakon programa slijedila je večera za sve nazočne. Ukusan perkelt od jelena skuhao je István Buják sa svojim pomagačima. Slijedio je bal uz dušnočki Orkestar „Zabavna industrija“.

Branka Pavić Blažetin

Dobrotvorna plesačnica u Baji za Erharda Bendea

U Bačkoj palači kulture u Baji 8. studenoga priređena je dobrotvorna plesačnica za liječenje oboljelog Erharda Bendea, osnivača i voditelja garskog Orkestra „Bačka“. Inicijator plesačnice bila je Kulturna udruga „Plesni krug Šugavica“ na čelu s Jozom Sigečanom, a suorganizatori Erhardov brat bliznac Edmond i Orkestar „Bačka“ te referentica Bačkog prosvjetnog centra Kata Papp.

Pozivu organizatora odazvali su se brojni glazbenici i pjevači koji su nastupili tijekom večeri, a uz njih i 300 – 400 obožavatelja Orkestra „Bačka“ i poštovatelja Erharda Bendea, ljubitelja narodne glazbe i pjesme, ponajprije redovitih sudionika bačkih plesačnica iz Baje i okolnih naselja, predstavnika hrvatskih samouprava, kulturnih i obrazovnih ustanova i drugih pripadnika bačke hrvatske zajednice, pa čak i iz drugih krajeva Mađarske.

Članovi dušnočkog Orkestra „Zabavna industrija“

Uz sadašnje i bivše članove Orkestra „Bačka“ svirali su Orkestar „Kolo“ iz Tukulje, dušnočka „Zabavna industrija“ i Orkestar „Čabar“ kojima su se priključili i tamburaši, prijatelji i poznanici, a od solista Darinka Orčik, Marko Križanović, Rade Jorović i drugi.

Glavni pokrovitelj priredbe bio je parlamentarni zastupnik bajskeg okruga i državni tajnik Róbert Zsigó, a uz njega i predsjednik Skupštine Bačko-kiškunske županije Norbert Vedelek i bajska gradonačelnica dr. Bernadett Bari, koja je ukratko predstavila životni put i glazbeni rad Erharda Bendea s posebnim naglaskom na njegov udio u kulturnom životu grada i županije, osobito na njegov doprinos bajskim bunjevačkim plesačnicama „Ples naroda“ te prije nekoliko godina obnovljenim „Maškarama“ poželjevši mu brz oporavak i povratak u Orkestar „Bačka“.

Kako smo čuli od organizatora, sav prihod od ulaznica i prikupljenih donacija htio se namijeniti za liječenje Erharda Bendea, za njegovo ozdravljenje i oporavak.

Svi smo se nadali njegovu oporavku i povratku ne sluteći da će to biti zapravo posljednji oproštaj. Za samo tjedan dana potreseni smo viješću da je 16. studenoga 2024. Erhard Bende preminuo u bajskeg bolnici.

S. B.

U SPOMEN

ERHARD BENDE

(1981. – 2024.)

S tugom i boli primili smo vijest da je nakon kratke, ali teške bolesti 16. studenoga 2024. u 44. godini života u bajskeg bolnici tragično preminuo Erhard Bende, priznati i omiljeni bački glazbenik – tamburaš, primaš i voditelj garskog Orkestra „Bačka“.

Erhard Bende rođen je 26. ožujka 1981. u Baji. Nakon završenog narodnosnog dječjeg vrtića u Gari i zatim narodnosnog odjeljenja osnovne škole školovao se u Hrvatskeg gimnaziji Miroszlava Krleže u Pečuhu. Ondje je usavršio svoje znanje hrvatskeg jezika i upoznao hrvatsku narodnosnu kulturu u Mađarskeg. Bio je učenik čika Jose Ribara iz Baškuta i učitelja Stipana Krekića iz Gare. Svirao je tamburu od 1990. godine i jedan je od osnivača Tamburaškeg sastava „Bačka“. Od 2000-ih godina voditelj je orkestra koji je igrao aktivnu i odlučujuću ulogu u njegovanju i očuvanju etničke kulture bačke regije. Narodna glazba južnoslavenskih naroda, posebno bunjevačkih Hrvata, imala je vrlo važnu ulogu u Erhardovu životu, a bend je od uvijek smatrao svojim. Svojim energičnim i vedrim držanjem uvijek je stvarao dobar ambijent na glazbenim i plesnim događanjima. U svojem rodnom selu Gari sa svojim orkestrom bio je nezaobilazan na kulturnim priredbama, bunjevačkim i muškim prelima, bunjevačkim misama i blagdanima, ali i šire u Bačkoj, pa i u inozemstvu. Pod njegovim vodstvom uz učitelja tambure Stipana Krekića veže se i objavljivanje triju nosača zvuka s bunjevačkim narodnim pjesmama i plesovima te prigodnim crkvenim pjesmama. Gradu Baji dao je velik doprinos u očuvanju narodnosne kulture, organizirajući i vodeći toliko omiljene plesačnice, posebice manifestacije „Ples naroda“ i „Maškare“.

Nadali smo se njegovu uspješnom liječenju, ozdravljenju i povratku u orkestar u kojemu je bio glavni pokretač. Nažalost, dobrotvorna priredba održana 8. studenoga u Bačkoj palači kulture za njegovo liječenje, ozdravljenje i oporavak bila je ujedno i oproštajna večer od njega.

Hvala mu za sve što je učinio na polju očuvanja glazbene, pjevne i plesne tradicije, posebno bunjevačkih Hrvata u Gari, Bačkoj i Mađarskeg, ali i drugih južnoslavenskih naroda. Njegov odlazak velik je gubitak ne samo za njegovu obitelj, članove Orkestra „Bačka“, brojne prijatelje i znance nego i za cijelu zajednicu bačkih Hrvata i Hrvata u Mađarskeg.

Njegov posljednji ispraćaj s misom zadušnicom održan je 29. studenoga u župnoj crkvi sv. Ladislava u Gari. Članovi Orkestra „Bačka“ i brojni tamburaši oprostili su se bunjevačkom himnom „Kolo igra, tamburica svira...“.

Počivao u miru Božjem.

Stipan Balatinac

III. Županijsko natjecanje hrvatskih učenika u Kulturnom centru bačkih Hrvata u Baji

U organizaciji Kulturnog centra bačkih Hrvata u četvrtak 21. studenoga održano je III. Županijsko natjecanje hrvatskih učenika. Na natjecanju u poznavanju hrvatskoga jezika i kulture, koje je priređeno u prostorijama Kulturnog centra, u pratnji nastavnika sudjelovalo je tridesetak učenika osnovnih škola iz Gare, Kačmara, sa Vancage i Dolnjaka iz Baje te iz Santova.

Sudionici, nastavnici i organizatori natjecanja

Prvo mjesto osvojila je ekipa „Rajčice“

Nakon pozdravnih riječi zamjenice ravnateljica Estere Bogárdi ždrijebom su sastavljene miješane ekipe od učenika raznih škola. Tako se pet učeničkih ekipa natjecalo po postajama u rješavanju pismenih i usmenih zadataka u poznavanju hrvatskoga jezika, kulture, narodopisa i društvenoga života. S njima su radili djelatnici Kulturnog centra, voditeljica narodnosnog odjela bajske knjižnice Ildika Filaković, studenti Visoke škole u Baji i lektorica hrvatskoga jezika dr. sc. Ana-Marija Posavec, koja im je na kra-

ju održala i predavanje na temu „Bajkoviti svijet Ivane Brlić Mažuranić“.

Nakon ocjenjivanja radova i zbrajanja postignutih bodova upriličeno je proglašenje rezultata. Estera Bogárdi zahvalila je svim sudionicima na zalaganju, uvjereni da se nisu samo natjecali nego i nešto novo naučili. Zatim je objavila rezultate prema kojima su 5. i 4. mjesto osvojile ekipe Kraljevi i More, 3. Ribice, 2. Konji, a 1. Rajčice.

Svim sudionicima natjecanja dodijeljene su spomenice i skromni darovi, a članovima

Dio sudionika

prvih triju ekipa i medalje. Njih su im uručili ravnatelj Kulturnog centra Mladen Filaković i zamjenica ravnatelja Estera Bogárdi.

Susret je završen druženjem, a organizatori su sve sudionike pogostili *pizzom* i sokovima.

Dodajmo da je priredba ostvarena uz potporu Vlade Mađarske putem natječaja NKUL-KP-1-2024/2-000 197 u organizaciji i uz potporu Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije te Gradske knjižnice „Endre Ady“ u Baji.

S. B.

IVICA MARTINOVIĆ

znanstveni savjetnik u trajnom zvanju
Institut za filozofiju, Zagreb

Filozofski tezarij Grgura Peštalića na franjevačkom učilištu u Baji 1780. godine

Treći dio

Kako je mladi profesor Peštalić prikazao renesansnu filozofiju? Uočio je tri važna obilježja te epohe:

1. početak elegantnijeg pisma, dakle humanizma, označen dolaskom naučenijih Grka u Italiju nakon pada Carigrada 1453. godine
2. razvoj nekoliko usporednih filozofskih tradicija u oporbi spram aristotelizma: pitagorovsko-platonovske, stoičke, epikurovske i eklektičke
3. razvoj prirodne filozofije kao prvi veliki napredak ostvaren među filozofskim disciplinama.

A to znači da je imao vrlo izgrađen odnos prema doprinosu renesansne filozofije.

Prikaz novovjekovne filozofije profesor u Baji započeo je s Baconom, a njemu je uz bok postavio Descartesa i Gassendija. Leibnizu i Newtonu posvetio je zasebnu tvrdnju, a njihov doprinos i utjecaj omjerio s Descartesovom filozofskom baštinom, koja se žilava opirala dvama novim filozofskim sustavima.

Svoj tezarij iz povijesti filozofije zaključio je nizom zaslužnika u „eksperimentalnoj filozofiji” – od Roberta Grossetesta u XIII. stoljeću do dvaju velikih suvremenika koji su doista obilježili razdoblje nakon Newtona – Eulera i Boškovića. Čudi jedino da je u taj niz, između Grossetesta i Brahea, umetnuo Ptolemeja, koji svojim *Almagestom* jest bitno utjecao na sliku svijeta sve do Galilejevih motrenja dalekozorom 1610. godine, ali je djelovao bitno ranije – u drugom stoljeću.

Mladi profesor Peštalić precizno je opisao odnos između Newtona i Boškovića: dopunom Newtonove prirodne filozofije Bošković je postao autorom nove prirodne filozofije. S ocjenom Boškovićeve uloge u „eksperimentalnoj filozofiji” XVIII. stoljeća on je i završio svoj kratki tezarij iz povijesti filozofije. Time se Peštalić izborio za dva prvenstva: među hrvatskim franjevcima postao je prvim profesorom koji je u tiskanom filozofskom tezariju

poimence spomenuo Boškovića, a među profesorima na hrvatskim filozofskim učilištima tijekom XVIII. stoljeća prvim filozofom koji je Boškovića uvrstio u tezarij iz povijesti filozofije.¹

Tko je mogao utjecati na Peštalićevo izlaganje povijesti filozofije? Makó sigurno nije, a za Horvatha to tek treba ustanoviti jer je svojem udžbeniku iz logike priložio kratki uvod u filozofiju, a unutar njega još kraći ocrtni povijesti filozofije.² Ondje je Horvath prvo sažeto prikazao povijest peripatetičke škole, ponajviše da bi mogao zaključiti da su „s protekom vremena peripatetičari u Pariškoj akademiji razdijeljeni na tri grane, naime na tomiste, škotiste i nominaliste.”³ Njima nasuprot istaknuo je Galileja, koji je „u prošlom stoljeću počeo misliti novom i ljepšom metodom filozofiranja”, a zatim pobrojio četiri nove filozofske tradicije: gassendiste, descartesovce, newtonovce i eklektičare.⁴ Opisujući newtonovce, Horvath je istaknuo:

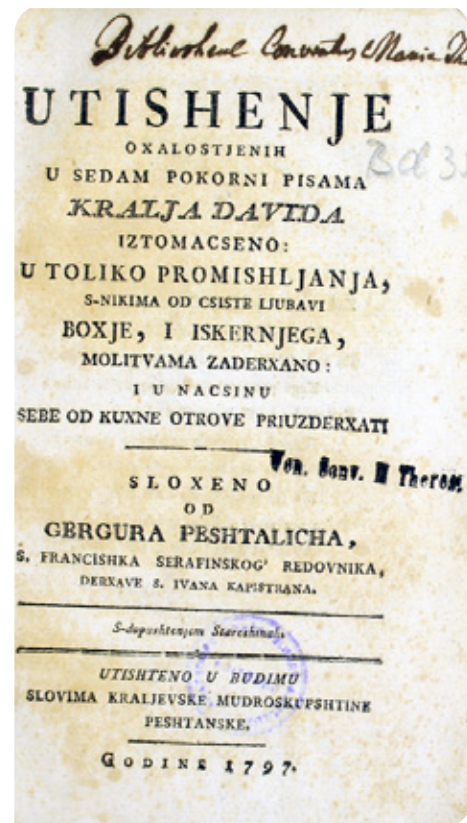
„Dio newtonovaca prijanja uz preslavno-ga Ruđera Josipa Boškovića, koji je svojim

¹ Ivica Martinović, „Boškovićeveci na hrvatskim filozofskim učilištima od 1770. do 1834.”, Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine 34 (2008), pp. 121–216, o recepciji Boškovićeve prirodne filozofije u prvom Peštalićevu tezariju na p. 145; Ivica Martinović, Boškovićeveci na hrvatskim filozofskim učilištima 1770. – 1834. (Split: Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, 2010), elektronička knjiga dostupna na mrežnoj stranici <http://www.ffst.hr/dokumenti/izdavastvo/predavanja/boskovicveci.pdf> u poglavlju „Grgur Peštalić u Baji”, p. 31.

² „Brevis introductio in philosophiam”, u: Horvath, *Institutiones logicae* (1776), pp. 1–6, s drugim paragrafom: „De variis philosophorum sectis”, pp. 4–6.

³ „Brevis introductio in philosophiam.”, u: Horvath, *Institutiones logicae* (1776), p. 5, n. 6: „Progressu temporis Peripatetici in Academia Parisiensi in tres veluti ramos divisi sunt, Thomistas videlicet, Scotistas et nominales; <...>.”

⁴ „Brevis introductio in philosophiam.”, u: Horvath, *Institutiones logicae* (1776), p. 5, n. 7: „Galilaeus <...> saeculo praecedente de nova et amoeniori philosophandi methodo cogitare coepit, quem secuti alii novarum sectarum authores sunt effecti, utpote Gassendisticae, Cartesianae, Newtonianae et eclecticae.”

TRENUTAK ZA PJESMU

Blaženi čas i hip

Blaženi čas i hip najprvo kad sam ja
Vidil tvoj obraz lip od koga slava sja.

Blažena sva mista kada te gdi vidih,
Dni, noći, godišta koja te ja slidih.

Blažen čas i vrime najprvo kada čuh
Ljeposti tve ime kojoj dah vas posluh.

Blažene boljezni ke patih noć i dan
Cić tvoje ljuvezni za koju gubljah san.

Blaženi jad i vaj ki stvorih do sade
Želeći obraz taj sve moje dni mlade.

Blaženo vapinje kad ime tve zovih
I gorko trpinje u željah kad plovih.

Blažen trak od uze ljuvene u kojoj
Stvorih plač i suze, želeći da sam tvoj.

Blažena ljepos tva, blažena tva mlados,
Pokli se meni sva darova za rados.

Šiško Menčetić

vrsnim otkrićima podosta uvećao i umjerio Newtonov sustav.⁵

Usporedi li se Peštalićev pristup povijesti filozofije s Horvathovim, otprve se uočavaju mnogi novi naglasci u Peštalićevu subtezariju. To vrijedi kako za srednjovjekovnu tako i za novovjekovnu filozofiju. Primjerice, dok se Horvath usredotočuje na tri škole skolastičke filozofije potekle sa Sveučilišta u Parizu, dotle Peštalić opisuje skolastičku scenu s pomoću dvije opreke: tomisti-škotisti i realisti-nominalisti, a pogled upire prema Beču i talijanskim sveučilištima, a Pariz začudo izostavlja. Dok Horvath ni ne naznačuje kako se razvila skolastička filozofija, Peštalić izrijeком upozorava da je ona stasala nad pitanjima iz logike i metafizike. Dok Horvath početak novovjekovne filozofije obilježava trolistom Galilei-Gassendi-Descartes, dotle Peštalić upućuje na trolist Bacon-Descartes-Gassendi. Peštalić je precizniji od Horvatha kad zasebnom tvrdnjom upozorava da kraj XVII. stoljeća obilježavaju Leibniz i Newton. Ipak, premda se u prikazu novovjekovne filozofije mogu uočiti mnoge razlike između Horvathova i Peštalićeva pristupa, zajednička im je zaključna ocjena o odnosu Newtona i Boškovića, s tim da je Peštalić ponudio precizniju ocjenu od Horvatha kad je Boškovića nazvao autorom novoga sustava u „eksperimentalnoj filozofiji”. Dakle, samo pri pisanju osme teze mogao se Peštalić osloniti na Horvathovu ocjenu Boškovićeve djela unutar europskoga newtonizma.

Subtezarij iz algebre

Prvi Peštalićev tezarij iz 1780. godine zaključuju dva matematička subtezarija: iz algebre i geometrije. U obama se prvo nižu teoremi, a potom slijede problemi, pri čemu se teoremi i problemi ponegdje ne odnose na isto gradivo. Prema tomu, gradivo koje je Peštalić ispredavao iz matematike može se u osnovnim obrisima ustanoviti tako da se objedine znanja koja se izlažu i podrazumijevaju u teoremima i zahtijevaju za rješavanje problema.

A da bi se ocijenio Peštalićev pristup u nastavi matematike na prvoj godini studija filozofije, k tomu na početku njegove profesorske službe, primjereno je teoreme i probleme koje je Peštalić oblikovao kao ispitna pitanja za svoje studente usporediti s dvama tad najutjecajnijim udžbenicima matematike u Ugarskoj koji su pisani u istu svrhu – za slušače filozofije. Prvi je udžbenik

Compendiaria matheseos institutio, koji je napisao ugarski isusovac Pál Makó, profesor matematike i eksperimentalne fizike in *Collegio Regio Theresiano*, dakle na bečkom učilištu za plemiće koji su se pripremali za odgovorne državničke službe.⁶ A drugi je dvosveščani udžbenik *Elementa matheseos*, koji je gradišćanskohrvatski isusovac Ivan Krstitelj Horvath, redoviti profesor fizike in *Universitate Tyrnaviensi*, sastavio oslonivši se u mnogom na ustroj Makóova matematičkog kompendija te uspio tiskati neposredno prije ukinuća isusovačkoga reda.⁷

U teorijskom dijelu ispita Peštalić je iz algebre odabrao tri teme: potencije, razmjere (*proportiones*) i nizove (*progressiones*), ali s naglaskom na razmjere i nizove kao na naj-složenije gradivo iz algebre.

U prvom teoremu zahtijevao je jednostavan dokaz iz gradiva o potencijama koje, ako nije bilo prva, sigurno je bilo među prvim lekcijama koje je iz algebre protumačio svojim studentima:

„I. Potencija koja za eksponent ima nulu jednaka je jedinici.”⁸

To je teorem koji je Peštalić, zajedno s rješanjem, mogao izložiti prema Makóovu ili Horvathovu udžbeniku, ali je izričaj teorema preuzeo iz Horvatha.⁹

$$a^m \\ ---- = 1 \\ a^m$$

Ako se primijeni pravilo za dijeljenje potencijā, lako se dobije:

$$a^m \\ ---- = a^m - m = a^0 = 1. \\ a^m$$

Sljedećih pet Peštalićevih teorema iz algebre tiču se razmjerā. Prvi glasi:

„II. U aritmetičkom razmjeru zbroj krajnjih članova jednak je zbroju srednjih članova ili dvostrukom srednjem članu. U geometrijskom razmjeru umnožak krajnjih članova jednak je umnošku srednjih. Odatle se pita: ako su dana dva člana, kako treba naći treći; ako su dana tri člana, kako naći četvrti; ili kako između dvaju članova naći srednju proporcionalu u aritmetičkom ili geometrijskom razmjeru.”¹⁰

Nastavak u sljedećem broju

⁶ Paulus Mako, *Compendiaria matheseos institutio... in usum auditorum philosophiae...*, editio tertia ab autore emendata (Vindobonae: Typis Joannis Thomae de Trattner, 1771).

⁷ Joannes Baptista Horváth e S. J., *Elementa matheseos, philosophiae auditorum usibus accommodata*, Tomulus I. complectens elementa arithmeticae et algebrae (Tyrnaviae: Typis Collegii Academici Soc. Jesu, 1772); Joannes Baptista Horváth e S. J., *Elementa matheseos, philosophiae auditorum usibus accommodata*, Tomulus II. complectens elementa geometriae et sectionum conicarum (Tyrnaviae: Typis Collegii Academici Soc. Jesu, 1773).

⁸ Peshtalich, *Tentamen publicum et solenne ex logica, historia philosophiae et mathesi* (1780), „[Positiones] Ex algebra”, pp. 11–13, na p. 11, n. I. U sljedećim bilješkama: Peštalić, „Positiones ex algebra.

Theoremata” (1780) i Peštalić, „Positiones ex algebra. *Problemata*” (1780).

⁹ Mako, *Compendiaria matheseos institutio* (Vindobonae: Typis Joannis Thomae de Trattner, 1771), u: „*Elementa algebrae*”, pp. 5–218, na početku drugog dijela: „*Sectio II. De compositione et resolutione potentiarum*”, n. 101, p. 72. U sljedećim bilješkama: Makó, „*Elementa algebrae*” (1771). Horváth, *Elementa matheseos, Tomulus I. complectens elementa arithmeticae et algebrae* (Tyrnaviae: Typis Collegii Academici Soc. Jesu, 1772), „*Elementa algebrae*”, pp. 52–271, u: n. 76, *Theorema VIII*, p. 107. U sljedećim bilješkama: Horvath, „*Elementa algebrae*” (1772).

¹⁰ Peštalić, „*Positiones ex algebra. Theoremata*” (1780), n. II, p. 11.

Bogatstvo...

Ribari na Muri

⁵ „Brevis introductio in philosophiam.”, u: Horvath, *Institutiones logicae* (1776), p. 6, n. 8: „Pars Newtonianorum adhaeret Cl. Rogerio Josepho Boscovich, qui egregiis suis inventis systema Newtoni non parum auxit temperavitque.”

„Martinjsko slavlje”

U Martincima je od 9. do 11. studenoga održan niz programa pod zajedničkim nazivom „Martinjsko slavlje”.

Slavlje i druženje počelo je 9. studenoga međunarodnim malonogometnim turnirom na mjesnom nogometnom igralištu u Cretiću u organizaciji Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin” i Mjesne samouprave Martinaca. Domaćini turnira bili su Veterani – Zrinski, nekadašnji igrači bivšeg martinačkog nogometnog kluba „Zrinski”. Oni su posljednjih desetak godina u veteranskoj dobi, ali im ne nedostaje volje te su aktivni. Redovito igraju utakmice na velikom terenu i s prijateljima veteranima iz Hrvatske. Sudjeluju na međunarodnim turnirima koji okupljaju veterane, primjerice u Umagu i Zadru. Druže se s ekipama veterana iz Hrvatske, Slovenije, Srbije i Mađarske.

Drugoga dana, 10. studenoga, prisjećalo se martinačkog pjesnika Đuse Šimare Pužarova. U organizaciji Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin” i Mjesne samouprave Martinaca obilježena je 75. obljetnica rođenja i 35. obljetnica njegove smrti. Položeni su vijenci na grob Đuse Šimare Pužarova na martinačkom groblju te je održan kulturni program „Ja bez gre živjet neću...”. Događanju je nazočila i sestra rano preminulog pjesnika, Marica, sa svojim dvjema kćerima. Nazočne je pozdravila v. d. ravnateljica Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin” Vesna Velin. Predavanje pod naslovom „U traganju za izgubljenim smislom” održao je ravnatelj

Generalni konzul Drago Horvat, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga

Grob Đuse Šimare Pužarova

Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin, a o Đusi Šimari Pužarovu iz prve ruke govorio je i čitao njegove pjesme dr. sc. Ernest Barić. U programu su sudjelovali mladi iz Martinaca koji su kazivali stihove Đuse Šimare Pužarova te Orkestar „Misija” i vokalni solist Benjámín Erdélyi. Tamburaški sastav „Misija” i solist Benjámín Erdélyi između ostaloga premijerno su izveli uglazbljenu pjesmu Đuse Šimare Pužarova pod naslovom „deveta pjesma”. Stihove su kazivali Réka Keszthelyi, Regina Varnái, Hanga Kanász i Hermína Kanász. Nakon programa slijedilo je druženje s tamburašima. Događanju su nazočili generalni konzul Drago Horvat, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga,

načelnik Martinaca István Kovácsévics, predsjednica Hrvatske samouprave Martinaca Đurđa Sigečan.

Na Martinje, 11. studenoga, u organizaciji Hrvatske samouprave Martinaca u mjesnoj crkvi svetog Martina služena je sveta misa na hrvatskom jeziku koju je predvodio svećenik Gabrijel Barić, koji je rodom iz Martinaca. Uz njega svetu su misu služili mjesni župnik Ilija Čuzdi, šeljinski župnik rodom iz Martinaca Jozo Egri i kanonik Pečuške biskupije Zoltán Dohány. Svetoj misi nazočili su glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, predsjednik HDS-a Ivan Guggan, načelnik Martinaca István Kovácsévics, predsjednica Hrvatske samouprave Martinaca Đurđa Sigečan i drugi. U crkvi

Sestra Đuse Šimare Pužarova s kćerima

Tamburaški sastav „Misija“ i solist Benjámín Erdélyi

Ugledni gosti

je blagoslovljeno i novo vino, a Ženski pjevački zbor „Korjeni“ uz pratnju orkestra izveo je nekoliko prigodnih pjesama. Učenici martinačke škole kazivali su stihove.

Istoga dana poslijepodne u organizaciji Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ i Mjesne samouprave Martinaca u suradnji s martinačkim vrtićem upriličena je povorka vrtićara s lampionima od vrtića do doma kulture, gdje su imali radionicu. Potom je i za njih i sve Martinčane priređena Gušćja gozba u Domu kulture, a nisu nedostajali ni tamburaši.

Branka Pavić Blažetin

Barča i Virovitica – prijateljski gradovi

Gradonačelnik Virovitice Ivica Kirin 25. studenoga primio je izaslanstvo prijateljskog grada Barče. Tema zajedničkih razgovora bila je jače povezivanje dvaju gradova u gospodarskom, turističkom i kulturnom sektoru.

Gradonačelnik Ivica Kirin sa suradnicima i gradonačelnica Barče Erika Rösler Ander sa suradnicima izmijenili su iskustva dosadašnjih dobrih praksi.

Gradonačelnik Ivica Kirin predstavio je projekte koji se trenutačno rade u Virovitici s naglaskom na izgradnju brze ceste od Virovitice do Zagreba te nastavak izgradnje ceste do Terezina Polja. Istaknuo je kako je vrlo važno vraćanje pruge do Mađarske, odnosno Barče, što je važno i za turizam i za gospodarstvo. Gradonačelnica Barče Erika Rösler Ander izrazila je želju da prijateljstvo dvaju gradova ne bude samo protokolarno nego da se ta suradnja ogleda u zajedničkim projektima, povezivanju poduzetnika i turizmu. Gradonačelnik Ivica Kirin na kraju susreta pozvao je goste iz Barče da posjete manifestaciju „Prosinac u gradu“ te izrazio želju da se Barča predstavi i na nadolazećem Međunarodnom sajmu Viroexpo, koji će se održati u veljači 2025. godine.

Izvor: virovitica.hr

deveta pjesma

nikad nije dobro bilo
što se uvijek samo krilo
zato neće dobro biti
ako moraš nešto kriti

jer tko krije loše spava
ni duša mu nema spasa
danonoćno jedno misli
sav mozak lati kisti

evo čujete savjet stari
jednostavan je ustvari
jer je on pun slobodom

„uvijek onaj dobro spava
i prekrasno medno sanja
tko se miva čistom vodom“

Đuso Šimara Pužarov

Životni puti farnika Dumovića

Voljeni dušobrižnik Štefan Dumović, je bio posvećen za duhovnika 21. juna 1970. Ijeta u Juri. Svoje vjersko djelovanje je počeo u madjarskom selu Ács. Točno 28. septembra 1974. Ijeta je nastao farnik Unde, kot pomoćnik čepreškoga farnika. Kako je on sam ispričao u privatnom razgovoru s Marijom Huljev Fülöp, ka ga je na kraju svete maše na madjarskom jeziku pozdravila Unda je u onu dob bodljikava žica i lesa zaprla od žiranske strani. Ako ki nije imao papirnu graničarsku dozvolu, samo je mogao kroz Šopronhorpač pojt maše služiti. Farnik Dumović se još dan danas spomene početka, zna nabrojiti sve suradnike i pomoćnike ki su isto s njim služili u fari, ali mu je bila i važna dobra veza med čuvarnicom, školom, folklornimi društvu i s ognjobranci. Štefan Dumović je od početka neumorno pohađao betežnike, upoznao svaki stan, svaku familiju, sve ljude u selu, ki su ga otvorenim srcem primili i ki ga još i dandanas cijenu, poštuju i ljubu. Kako je rekla u pozdravni riči na madjarskom Marija Huljev Fülöp i počasni konzul Republike Hrvatske dr. Mijo Karagić na hrvatskom jeziku: „Mi vjerniki, ki od početka znamo Vaše opšir-nije vjersko djelovanje za Gradišćance, za hrvatsku manjinu znamo, da ste s visokimi priznanji počašćeni, ali mirno morem reći, mi smo počašćeni s Vami. Peljate nas na putu ki nam nudi duševni mir, za medjusobno razumivanje, poštivanje i vjersku radost med nami.“

Štefan Dumović s braćom svećenicima

Na kraju svete maše je još slavljénike pozdravio načelnik sela Tamás Pintér i člani Ognjobranskoga društva Unda ki su mo predali plaket u znaku zahvale za izvrsnu suradnju ku ima od početka s njimi. Farski savjet je Štefanu Dumoviću i dr. Antonu Koliću darovao nove štole. Slavljénik se je na kraju svete maše s ganutljivimi riči zahvalio vjernikom: „Ova mala zajednica dobro zna, da su mi prirasli srcu, i ne samo meni nek svakomu ki dojde u ovo selo. Željio bi, da ovo ostaje i nadalje. 84 ljet za mojim hrptom, s drhtavimi nogami, samo to znam reći: Bar kakov mi bude daljnji život, ako se ča dogodi s manom, jedno je važno: ako se Božja volja najde s mojom voljom ja ću imati veseo i sričan život. Kanim s ovimi misli dalje živiti i jedanput projti s riči hrvatskoga pjesnika i kemljanskoga farnika Mate Meršića Miloradića ki se je ovako oprostio od svojih vjernikov: „Kad mi čine smrt prekine, kad mi bude stelja grob: Daj mi, prosim, da si nosim K sudu najme, rodan snop.“

Po svetoj maši je jubilaré čekala množina vjernikov ki su im mogli i lično čestitati pred crkvom a onda su u prošeciji na čelu sa časnim dekanom i farskim moderatorom Štefanom Dumovićem išli na trg kod općinskoga stana kade su mu vjerniki sela priredili bogatu agapu.

Ingrid Klemensits (HN)

Svečevanje obljubljenoga časnoga dekana i farskoga moderatora Štefana Dumovića

Štefan Dumović i Štefan Kolosar

UNDA – Vjerniki iz Unde i iz cijele okolice i s austrijske strani su došli svečevati obljubljenoga časnoga dekana i farskoga moderatora Štefana Dumovića ki već točno pedeset ljet služi dvojezične svete maše u ovom malom selu. Po svetačnom ulazu svećenikov je mjesni farnik Pál Kovács dvojezično pozdravio slavljénike i subrate med njimi glavnoga celebranta kanonika i papinskoga premeta Franja Benkovića, ki se je na početku svete maše po hrvatsku obratio vjernikom. U svojem govoru je istaknuo študentske čase skupa sa Štefanom Dumovićem, o poteškoća na početku njegove službe u Undi ali i o veliki zasluga ke je dospio u ovi pedeset ljet u službi Svetoga Martina u undanskoj crkvi. Istaknuo je njegovo dobro srce, darežljivost i pomoć ljudem ki su tribali njegovu pomoć. Celebrirali su još uz mjesnoga farnika Pála Kovácsa dijaman-tomašnik kanonik Antal Nemeth, László Dömötör prisíčki farnik i drugi slavljénik osamdesetljetni dr. Ante Kolić. Mašu su uz kantora Balázsa Orbána muzički olipšali tamburaši Veselih Gradišćancev i Ženska vokalna skupina Biseri.

ik

KOLJNOF – Hrvatska samouprava Koljnofa pod peljanjem predsjednice Marijane Pajrić je organizirala i nudila svim ljubiteljem folklorá plesačnicu ku redovito svako ljet organizira najmanje dva put uz druge tradicionalne priredbe kot su to zajačimo si i prezentacija knjig. Ovput je pa malo dužem času primila poziv stručnjakinja folklorá Vesna Velin rođena u Santovu u Bačkoj. Ona je već poznata i med drugimi gradišćanskimi Hrvatí, kad je i u Umoku držala različite tečajé tancanja. Muzičku pratnju plesačnice je služio Tamburaški sastav Misija iz Pečuha pod peljanjem Zoltana Vizvarija. Koljnofci od najmladjih do najstarijih su uživali ovu ponudu Hrvatske samouprave Koljnofa i na kraju su bili svi skupa mišljenja, da ovakove priredbe čuda doprimu u pogledu na očuvanje hrvatskoga jezika i hrvatskoga identiteta.

ik

HRVATSKI DAN U KEMLJI

Kako nas je obavijestila gospođa Jucika Ronczai, u Kemlji je u organizaciji Hrvatske samouprave Kemlje 21. rujna održan Hrvatski dan.

Dan je započeo svetom misom na hrvatskom jeziku u crkvi u Hrvatskoj Kemlji i sjećanjem na 490. obljetnicu doseljenja Hrvata u Kemlju, a nastavio se kulturnim programom u mjesnoj seoskoj kući. Svetu misu predvodio je Csaba Litz. Nakon svete mise kod Spomenika doseljenju gradišćanskih Hrvata u Kemlju povjesničar i počasni građanin Kemlje dr. József Horváth održao je kratko predavanje o doseljenju Hrvata u Mađarsku. Taj su spomenik podigli stanovnici Kemlje za obilježavanje 450. obljetnice doseljenja u Kemlju. Spomenik doseljenju Hrvata podiglo je dakle prije 40 godina čelništvo Kemlje na inicijativu Ferenc Németha uz pomoć tadašnjeg predsjednika seoskog vijeća Márka Farkasa. Položeni su vijenci sjećanja na zaslužne pretke. Tom prigodom otvorena je i izložba o gradnji spomenika koju su priredili Balázs Martinsich, Alajos Németh i dr. Szabina Bognár. Nekadašnji ravnatelj doma kulture Alajos Németh ispričao je nekoliko zanimljivih stvari oko postavljanja spomenika prije četrdeset godina. U tekstu je bilo tipfelera, pa su neke riječi dobile drugo značenje, ali to se primijetilo dan prije postavljanja spomenika. Stoga je njegov otac gipsom popravio pogrešna slova i, nakon što se gips osušio, ugravirao pravilna slova. Noću se pak molio da ne padne kiša. Nakon otkrivanja spomenika jedan je ugledan gost, Hrvat, primijetio kako je to prva spomen-ploča na kojoj nema pravopisnih pogrešaka. Tjedan dana nakon postavljanja skinuli su spomenik i na poleđini ugravirali pravilan tekst i tri Meršičeva stiha.

Keljanski zbor „Mali Dunaj“

Četvrti je stih tadašnje partijsko vodstvo smatralo previše domoljubnim te nije dalo dozvolu za njega.

Program dana nastavljen je u mjesnom domu kulture. Okupljene je pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave Kemlje Jucika Ronczai, a obratila im se i načelnica Kemlje Gizella Eller. U folklornom programu nastupili su Plesna skupina „Čakavci“ iz Hrvatskog Židana, Tamburaški sastav „Židanski bečari“, tamburaši iz Bizonje, zbor iz Hrvatskog Jandrofa iz Slovačke, a u programu su sudjelovali i učenici mjesne osnovne škole i polaznici mjesnog vrtića „Napsugár“, koji su izveli zajednički program. Nezaboravan je bio i zajednički nastup Zbora „Mali Dunaj“ i KUD-a „Konoplje“ iz Kemlje. Nakon programa slijedila je zajednička večera, zabava i druženje. Za dobro raspoloženje pobrinuli su se tamburaši iz Bizonje, Hrvatskog Židana i harmonikaši iz Hrvatskog Jandrofa. Bio je to još jedan uspješan Hrvatski dan u Kemlji, reći će mi organizatori.

Branka Pavić Blažetin

Jesenski kulturni susret

U Hrvatskom Židanu 11. listopada u organizaciji HKD-a „Čakavci“, Židanskih zvjezdica i Hrvatske samouprave Hrvatskog Židana održana je priredba pod nazivom Jesenski kulturni susret.

U programu su sudjelovale mjesne folklorne skupine Hrvatskog Židana te njihovi gosti: KUD „Nevijana“ iz sela Neviđani na otoku Pašmanu i Udruga umirovljenika Sračinec – Svibovec iz prijateljskog naselja i Općine Sračinec. Umirovljenici su izveli i kazališnu predstavu „Čehara“.

Članovi KUD-a „Nevijana“ na svojoj Facebook stranici napisali su: „Nemoguće je sve što smo predivno doživjeli prenijeti u jednoj objavi! U četiri dana bogatog programa smo upoznali tek dio kulture, tradicije i jezika naših gradišćanskih Hrvata, a prije svega osjetili ogromnu toplinu, gostoprimstvo i ljubaznost od naših prijatelja u Hrvatskom Židanu, ali i okolnim mjestima. Dragi prijatelji, ponosni smo na vašu ustrajnost da očuvate hrvatski jezik, tradiciju i vjeru te vaš trud zaslužuje samo divljenje!“

Domaćini su svoje goste povelili na izlet u Kiseg, gdje im je vodič bio predsjednik Hrvatske samouprave Kisega Šandor Petko-

U Prisiki

vić. Posjetili su crkvu sv. Martina na Plajgoru, Zbirku sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj u Prisiki, sudjelovali su i na veseloj trgadbenoj povorci u Prisiki, nastupali na kulturnom programu u židanskom domu kulture i sudjelovali na svetoj misi u crkvi u Hrvatskom Židanu. Družili su se s članovima udruge umirovljenika iz Sračinca i Cesti-

ce te članovima Udruge Preslica, koji su tih dana također boravili u Hrvatskom Židanu i među Hrvatima u Mađarskoj. Uživali su i u predstavi Udruge umirovljenika Sračinec – Svibovec „Čehara“ u sklopu njihova nastupa na zajedničkoj kulturnoj večeri u Domu kulture Hrvatskog Židana.

Branka Pavić Blažetin

PUB KVIZ HRVATSKE SAMOUPRAVE PEČUHA

Svi zajedno

Marica Dudaš Gyöngyös i Stjepan Blažetin

Ekipa „Mlada liga“

Sudionici iz Hrvatske škole Miroslava Krleža

Ekipa „Mostarski golubovi“

U organizaciji Hrvatske samouprave Pečuha održan je treći ovogodišnji pub kviz. U Centru Fordan 15. listopada okupio se velik broj zainteresiranih kvizaša i navijača. Sve popularnije događanje Hrvatske samouprave Pečuha okuplja brojne ekipe (koje imaju od četiri do desetak članova) koje se ogledaju u znanju o različitim temama o kojima se razgovara i odgovara na hrvatskom jeziku. Ovoga puta okupilo se devet ekipa. „Pitanja priprema i kviz vodi zastupnica Hrvatske samouprave Pečuha Marica Dudaš Gyöngyös“, rekao nam je predsjednik Hrvatske samou-

prave Pečuha Stjepan Blažetin. Priredbu ostvaruje Hrvatska samouprava Pečuha iz svojeg proračuna. Svi sudionici kviza počašćeni su *pizzom* i sokom. I ove večeri bilo je uzbuđljivo i napeto. Prvo mjesto osvojila je ekipa „Mostarski golubovi“ sa 60 bodova, drugo mjesto ekipa „Mlada liga“ s 58 bodova, a treće mjesto ekipa „Udvarski rosé“ s osvojenih 57 bodova. Ekipe su se natjecale u sljedećim tematskim krugovima: Poznate osobe, Krimi, Beba – baka – logika, Ljubav.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

SVIM NA ZEMLJI MIR, VESELJE! SRETAN BOŽIĆ SVAKOME!

Božić je mnogima najomiljeniji blagdan, a njegovo iščekivanje puno je uzbuđenja. Hrvatska riječ **Božić** umanjećenica je od riječi **Bog**. Ona je u hrvatskom narodu oznaka za blagdan, dan koji označava Isusovo rođenje. **Budući da najviše volimo taj blagdan, trebamo o njemu najviše i znati.**

Božić je godišnja liturgijska proslava Isusova rođenja. Božić se nije uvijek slavio 25. prosinca. Zapravo, nije se uopće slavio do 3. stoljeća. U samoj Bibliji, u dijelu koji govori o rođenju Isusa, nema ni spomena o prosincu, a mnogi povjesničari vjeruju da je Isus, zbog kojeg se Božić i slavi, zapravo rođen u proljeće. No ono što se događalo u prosincu bile su Saturnalije, drevni rimski festival održavan u čast boga Saturna. Na tim su se festivalima održavale gozbe, razmjenjivali pokloni i prinosele žrtve u obliku životinja bogu Saturnu kako bi iduća godina bila plodna i uspješna. Danas se smatra kako se Božić slavi 25. prosinca upravo kako bi se jednako tako važan blagdan davanja i primanja uskladio s nekadašnjim Saturnalijama.

Božićne običaje možemo podijeliti u tri skupine: predbožićni, božićni običaji i običaji poslije Božića do Bogojavljenja, odnosno Sveta tri kralja. Osnovne karakteristike svih božićnih običaja prizivanje su mira i dobre volje, srdačnosti, gostoljubivosti te pomirbe među ljudima.

Na **Badnjak** nekad se jela posna hrana, a neke obitelji i danas se toga pridržavaju. Taj dan poznat je kao uobičajen dan posta i nemrsa, a to znači da se ne jede meso, nego neka lagana hrana. Obično se blaguje riba pripremljena na razne načine.

Kičenje **božićnog drvca** nije jako star običaj. Nastao je u germanskim, njemačkim krajevima od sredine 19. stoljeća. To božićno zimzeleno drveće na samom se početku nije kitilo kao danas. Na njega su se stavljale jabuke, ukrasi izrađeni od ukrasnog papira. Na takvu božićnom drvцу znalo se naći obojenih oraha u ljusci i malih svijetla.

BOŽIĆNE JASLICE

Prve jasllice u crkvenoj povijesti s figurama pastira i ostalim figurama napravio je sveti Franjo Asiški 1233. godine u talijanskom mjestu Grecciju. Nakon tih prvih jasllica svetog Franje Asiškog božićne se jasllice počinju raditi i u drugim zemljama u Europi. Obično su se jasllice, likovi, sve figure izrađivale od drva ili po kalupima iz gipsa. Dandanas imamo sličnih originalnih obiteljskih božićnih jasllica. U povijesti Crkve jasllice su na samom početku, nakon jasllica svetog Franje Asiškog, bile samo u crkvama.

POLNOČKA

Sama riječ *polnočka* kaže sve. Riječ je o svetoj misi koja se slavi s narodom u pola noći. Polnočka može dakle biti samo jedna. Na tim misama bdjenja pjevaju se božićne pjesme.

BOGOJAVLJENJE – SVETA TRI KRALJA

Blagdan Sveta tri kralja održava se 6. siječnja, a pokazuje Isusovu pripadnost svim narodima svijeta. Toga se dana na početku mise uz molitvu litanija svih svetih blagoslivlja „trikraljska voda“. Blagoslovljena voda tijekom liturgijske godine služi za krštenje novokrštenika, male djece, a vjernici je mogu koristiti za blagoslov polja, vinograda i svega onoga što žele blagoslivljati. Također, 6. siječnja službeno završava božićno vrijeme i već drugi dan počinje vrijeme „kroz godinu“.

SUSRET POMURSKIH PJEVAČKIH ZBOROVA I TAMBURAŠKIH SASTAVA

Hrvatska samouprava Sepetnika 23. studenoga priredila je tradicionalni Susret hrvatskih pomurskih zborova i tamburaških sastava. Na susret u Sepetnik odazvali su se pjevački zborovi i tamburaši iz Mlinaraca, Kerestura, Pustare, Petribe, Serdahela, Velike Kaniže i Sepetnika te iz prijateljskog mjesta Legrada. Cilj je susreta njegovanje hrvatskih pomurskih popevaka i jačanje pomurske hrvatske zajednice. Okupljene su pozdravili novoizabrana predsjednica Hrvatske samouprave Sepetnika Mária Metz i novi načelnik Sepetnika Szabolcs Gergály, koji su ujedno zahvalili Zoltanu Markaču, bivšem predsjedniku hrvatske samouprave, za dugogodišnji rad u uzdizanju hrvatske zajednice u mjestu. Publika je mogla uživati u prekrasnim hrvatskim melodijama, a nakon toga u izložbi ručnih radova s motivom kajkavske ruže koju je uredila Marija Cziczeli Cseke.

„Veseli zbor“ iz Sepetnika

Regionalna priredba već više od dva desetljeća okuplja aktivne kulturne skupine pomurskih Hrvata. Novoutemeljena hrvatska samouprava koju čine Mária Metz, Zsófia Dávid i Rózsa Végh svakako želi nastaviti tradiciju priređivanja susreta jer je uvijek velik interes za program i od strane izvođača i publike.

„U Sepetniku u većem broju žive Hrvati koji su se doselili iz drugih hrvatskih sela, ali ima i onih koji vuku korijene iz mjesta iz

давних vremena. Nekad je u mjestu živjelo mnogo više njih i imali su rodbinu s druge strane granice. I moja baka bila je podrijetlom iz Hrvatske. Ona se udala ovamo. Nažalost, ja nisam naučila hrvatski jezik, ali željela bih to nadoknaditi. Vjerujem da bi bilo interesa za učenjem hrvatskog jezika i u budućnosti želimo to organizirati. Osim toga, željeli bismo razvijati i veze s Hrvatskom. Sepetnik ima suradnju s Legradom i taj ćemo kontakt ojačati. U našem mjestu

djeluje aktivan Odbor lokalnih vrijednosti i u suradnji s njima nadalje ćemo njegovati razne običaje. Imamo i vrlo aktivan pjevački zbor na koji se oslanja samouprava i tako ćemo zajedno ostvariti programe“, rekla je novoizabrana predsjednica Mária.

Na kulturnom programu u većem su se broju mogle čuti hrvatske pomurske popevke u izvedbi Hrvatskog zbora „Veseli zbor“ (voditeljica zbora Laura Tánczos) u pratnji Tamburaškog sastava „Mužikaj“,

Serdahelski pjevački zbor s tamburašima

Keresturski tamburaši

serdahelskog Mješovitog pjevačkog zbora „Mura“ (voditeljica Marija Vargović) uz pratnju Tamburaškog sastava „Pomurske žice“, Pjevačkog zbora iz Mlinaraca (voditeljica Borbala Kotnjek) uz pratnju citeraša, Hrvatskog mješovitog zbora iz Velike Kaniže (voditeljica Zsuzsanna Fekete), petripskog Hrvatskog pjevačkog zbora

veselim modernim plesom uz hrvatsku zabavnu glazbu (voditeljice Gabriela Prekšen i Biserka Kiš), a domaći Ženski pjevački zbor „Nefelejcs“ mađarskim narodnim pjesmama. Bilo je posebno zadovoljstvo pratiti tamburaške sastave koji okupljaju mlade tamburaše iz regije i iz godine u godinu sve se više razvijaju. Najmlađi je tamburaš-

sastav „Pomurske žice“ također je među najmlađim sastavima. Okuplja srednjoškolce i studente, a na svojem repertoaru imaju hrvatske narodne pjesme i popularnu glazbu. Tamburaše vodi Erik Hegedüs. Tamburaški sastav „MužiKaj“ iz Velike Kaniže kao pomladak TS-a „Stoboš“ okuplja studente koji sviraju raznovrsnu glazbu:

KUD „Zrin“ iz Legrada

„Petripske ružice“ (voditeljica Ana Jakopanc), Ženskog pjevačkog zbora „Ružmarin“ iz Kerestura (voditeljica Eržika Selek). Pjevačice Ženskog pjevačkog zbora „Biseri Pustare“ ovaj su put publiku obradovale

Novi sastav Hrvatske samouprave Sepetnika

Citeraši iz Mlinaraca

ki sastav iz Kerestura i sve je bolji u kvaliteti pod rukama voditelja Ákosa Havasija. U sastavu sviraju osnovnoškolci i srednjoškolci, a među njima je i jedan mladi „slavuj“ Krisztián Baka, koji prekrasno pjeva pomorske popevke. Serdahelski Tamburaški

sviraju pjesme, kola raznih hrvatskih regija. Jedan od članova, koji je član i Pomurskih žica, svira i u Panonskom tamburaškom orkestru. TS „MužiKaj“ vodi Bálint Horváth. Kulturno-umjetničko društvo „Zrin“ iz Legrada predstavilo se u punom sjaju s pjevanjem, plesom i tamburaškom glazbom. Grupa je izvela običaj udvaranja pod naslovom „V Legradu na nedelu popodne“, kad bi se mladi okupili na livadi i plesali, pjevali, družili se te stvarali ljubavi. Voditeljica je KUD-a Suzana Dimač. U povodu ovog susreta uređena je izložba predmeta s motivom „kajkavske ruže“. Marija Cziczele Cseke, koja vodi radionicu rukotvorina u Mlinarcima, izložila je predmete koji su ukrašeni pomurskim motivom. Stolnjaci, bluze, frtuni, razni ukrasi, šalice, tanjuri ukrašeni „kajkavskom ružom“ mogu krasiti i modernu kuhinju današnjice u smislu tradicije u modernom ruhu.

Izložba

Beta

Međunarodna znanstvena konferencija u povodu 210. godišnjice rođenja hrvatskog bana Ivana Mažuranića

Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet, Grad Novi Vinodolski i Zavod za povijesne i društvene znanosti HAZU-a u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli suorganizirali su Međunarodnu znanstvenu konferenciju u povodu 210. godišnjice rođenja hrvatskog bana Ivana Mažuranića. Konferencija je održana 10. i 11. listopada 2024. u Novom Vinodolskom. Među izlagačima bili su i izv. prof. dr. sc. Ladislav Heka te izv. prof. dr. sc. u mirovini Ildikó Szondi Hekáné (Pravni fakultet Sveučilišta u Szegedu), a izlagali su na temu „Uloga Ivana Mažuranića u postupku revizije nagodbe i njegovo bansko imenovanje“. Ladislav Heka, osim toga, član je međunarodnoga programskog i organizacijskog odbora konferencije.

ZALAEGRSZEG – Na poziv Zaklade Kolegija Mathiasa Korvina (MCC) veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. sc. Mladen Andrić u Zalaegerszegu je 30. listopada održao predavanje o hrvatsko-mađarskim odnosima i diplomatskoj profesiji studentima i učenicima uključenim u rad zaklade. Uz pojašnjenja o sadržaju i dinamici političkih, gospodarskih i kulturnih veza i odnosa govorio je i o životu diplomata u Mađarskoj te svojim prethodnim diplomatskim dužnostima. Nazočni su se posebno zanimali za diplomatsku službu, osobitosti bilateralne i multilateralne diplomacije te prekograničnu suradnju Hrvatske i Mađarske. U razgovoru nakon predavanja čelnici i članovi Zaklade Kolegija Mathiasa Korvina iskazali su zanimanje za suradnju s hrvatskim školama i sveučilištima uz granicu s Mađarskom, oko čega će pomoći počasni konzul Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. sc. Atila Kos, koji je bio u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Mađarskoj s opunomoćenom ministricom Majom Rosenzweig Bajić. Zaklada Kolegija Mathiasa Korvina osnovana je 1996. godine i posebnu pozornost posvećuje mladima od osnovnoškolske do studentske dobi odnosno razvijanju multidisciplinarnih obuka koja je komplementarna javnom školstvu.

Izvor: mvep.gov.hr

BUDIMPEŠTA – U sklopu mađarskog predsjedanja Vijećem EU-a u Budimpešti je 28. i 29. listopada održan ministarski sastanak Inicijative zemalja srednje i jugoistočne Europe o energetskom povezivanju (CESEC – High Level Group on Central and South Eastern European Energy Connectivity). Sudjelovali su, osim domaćina, i predstavnici Austrije, Bugarske, Grčke, Hrvatske, Italije, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, Sjeverne Makedonije, Albanije, Kosova, Crne Gore, Srbije, Moldavije i Ukrajine. Tema sastanka bila je regionalna suradnja u području prirodnog plina i RePowerEU-a kao i u području uporabe električne energije iz obnovljivih izvora, elektroenergetska mreža, integracija tržišta električne energije, cijene električne energije te opskrbljenost za nadolazeću zimu s posebnim naglaskom na Ukrajinu i Moldaviju. Održan je i radni ručak na temu vodika. Na margini sastanka predstavnici operatera plinskih transportnih sustava zastupljenih država potpisali su Sporazum o razumijevanju (MoU) oko usklađivanja kvalitete plina. Hrvatsko izaslanstvo predvodio je državni tajnik za energetiku u Ministarstvu gospodarstva Republike Hrvatske Vedran Špehar te uz njega i veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. sc. Mladen Andrić, zamjenik predsjednika Upravnog vijeća HERA-e Željko Vrban, pomoćnik članice Uprave Plinacroa Robert Bošnjak i druga tajnica u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Mađarskoj Martina Poljak.

Izvor: mvep.gov.hr

HARKANJ – U harkanjskom etnoselu i ove se godine slavilo Martinje u organizaciji grada Harkanja. Domaćin je bio gradonačelnik Harkanja Tamás Endre. U proslavi su sudjelovali polaznici vrtića, škole, narodnosne samouprave koje djeluju u gradu, pa tako i Hrvatska samouprava Harkanja. Ona je u goste pozvala Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata i Mušku vokalnu skupinu „Hrastina“ iz Udvara. Uz pjesmu i zabavu služile su se martinjske delicije.

U spomen

Kornel Matković

Nakon duge i teške bolesti 14. studenog 2024. godine u 78. godini života preminuo je Kornel Matković, koji je deset godina, od 1. lipnja 1996. do 31. svibnja 2006., bio ravnatelj Gradske knjižnice Baje.

Kornel Matković krajem 80-ih i početkom 90-ih godina prošloga stoljeća s nekolicinom svjesnih pripadnika hrvatske narodnosti iz Baje i Pečuha bio je jedan od inicijatora i osnivača prve samostalno krovne udruge Hrvata u Mađarskoj. U tri mandata, od prvih izbora za narodnosne samouprave 1994. do 2006., bio je zastupnik Hrvatske samouprave grada Baje. U to vrijeme bio je inicijator i organizator hrvatskih okupljanja i kulturnih događanja u Gradskoj knjižnici u Baji.

Njegov posljednji ispraćaj bio je 25. studenoga 2024. godine u kapelici svetog Roka u Baji. Za njega karakteristično na njegovu je Facebook profilu objavljeno:

„Draga moja rodbino, prijatelji, prijateljice, kolege, poznati i nepoznati! Dana 25. studenoga u 13 sati u kapelici svetog Roka u Baji zauvijek ću se oprostiti od vas.

Grli vas Kornel.“

Počivao u miru Božjem!

Stipan Balatinac

Ur.br.: 555/15-2024.

**Hrvatska državna samouprava, kao osnivač, na temelju
Zakona o radu br. I. iz 2012. godine raspisuje**

NATJEČAJ

za popunu radnog mjesta
RAVNATELJA (viši voditelj)

Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj

Ravnatelj se imenuje na vrijeme od četiri (4) godine, na puno radno vrijeme.

Mjesto obavljanja dužnosti: Željezna županija, **9734 Prisika, Ulica Hunyadi János 19.**

Plaća i ostala davanja: poslodavac određuje 386.400 forinti bruto osnovne plaće + 60.000 forinti voditeljskog dodatka, ukupno 446.400 forinti bruto. Osim toga poslodavac zaposleniku osigurava godišnju dodatnu naknadu za kafeteriju.

Uvjeti za podnošenje natječaja:

- Diploma prvostupnika (BSc ili BA) vezana uz visoko obrazovanje, ostale kvalifikacije, specijalizirano visoko obrazovanje i strukovne kvalifikacije
- Jezični ispit visokog stupnja iz hrvatskog jezika razina „C“; „C1“
- Najmanje 5 godina radnog iskustva stečenog na područjima koji odgovaraju osnovnoj djelatnosti institucije
- Vozačka dozvola kategorije B je prednost
- Podnošenje izvješća o imovinskom stanju
- Mađarsko državljanstvo

Uz natječaj molimo priložiti sljedeće dokumente i potvrde:

- Životopis na hrvatskom i mađarskom jeziku
- Dokaz o stručnoj spremi (preslika)
- Kopija dokumenta jezičnog ispita
- Plan vođenja ustanove
- Stručni program
- Potvrda o nekažnjavanju ne starija od 3 mjeseca
- Izjava o suglasnosti za korištenje i prosljeđivanje osobnih podataka kandidata u svrhe vezane uz natječaj

Datum popunjenja radnog mjesta:
najranije od 1. travnja 2025. godine

Krajnji rok za predaju natječaja:

13. siječnja 2025. godine 12:00

Način podnošenja natječaja:

Prijave mogu biti predane elektroničkim putem na hds@horvatok.hu adresu e-pošte, skenirano (po mogućnosti pdf formatu), ili poštom na sljedeću adresu: Hrvatska državna samouprava - Országos Horvát Önkormányzat, 1089 Budimpešta, Bíró Lajos u. 24. Predmet Vaše e-pošte ili predmet na omotnici treba biti sljedeće: "Natječaj za popunu radnog mjesta – ravnatelj Zbirke sakralne umjetnosti"

Krajnji rok za vrednovanje pristiglih natječaja:

29. ožujka 2025. godine. 16:00

Službeni raspis natječaja je dostupan na internetskoj stranici:
<https://kozszolgallas.ksz.gov.hu> .

Hrvatska državna samouprava • Országos Horvát Önkormányzat
1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24. • E-mail: hds@horvatok.hu

Izvorni tekst HDS-a

Ur.Br.: 556/21-2024.

**Hrvatska državna samouprava, kao osnivač, na temelju
Zakona o radu br. I. iz 2012. godine raspisuje**

NATJEČAJ

za popunu radnog mjesta
RAVNATELJA (viši voditelj)

Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda Stipan Blažetin

Ravnatelj se imenuje na vrijeme od četiri (4) godine, na puno radno vrijeme.

Mjesto obavljanja dužnosti: Zalska županija, **8864 Serdahel, Ulica Kossuth 83.**

Plaća i ostala davanja: poslodavac određuje 374.900 forinti bruto osnovne plaće + 60.000 forinti voditeljskog dodatka, ukupno 434.900 forinti bruto. Osim toga poslodavac zaposleniku osigurava godišnju dodatnu naknadu za kafeteriju.

Uvjeti za podnošenje natječaja:

- Diploma prvostupnika (BSc ili BA) vezana uz visoko obrazovanje, ostale kvalifikacije, specijalizirano visoko obrazovanje i strukovne kvalifikacije ili nespecijalizirano visoko obrazovanje i viša specijalizacija stručne kvalifikacije
- Obavlja izvanredne stručne ili specijalizirane znanstvene djelatnosti.
- Jezični ispit visokog stupnja iz hrvatskog jezika razina „C“; „C1“
- Najmanje 5 godina radnog iskustva stečenog na područjima koji odgovaraju osnovnoj djelatnosti institucije ili na području svog obrazovanja
- Vozačka dozvola kategorije B je prednost
- Podnošenje izvješća o imovinskom stanju
- Mađarsko državljanstvo

Uz natječaj molimo priložiti sljedeće dokumente i potvrde:

- Životopis na hrvatskom i mađarskom jeziku, detaljan stručni životopis
- Dokaz o stručnoj spremi (preslika)
- Kopija dokumenta jezičnog ispita
- Plan vođenja ustanove
- Stručni program
- Potvrda o nekažnjavanju ne starija od 3 mjeseca
- Izjava o suglasnosti za korištenje i prosljeđivanje osobnih podataka kandidata u svrhe vezane uz natječaj

Datum popunjenja radnog mjesta:
najranije od 1. travnja 2025. godine

Krajnji rok za predaju natječaja: 13. siječnja 2025. godine 12:00

Način podnošenja natječaja:

Prijave mogu biti predane elektroničkim putem na hds@horvatok.hu adresu e-pošte, skenirano (po mogućnosti pdf formatu), ili poštom na sljedeću adresu: Hrvatska državna samouprava - Országos Horvát Önkormányzat, 1089 Budimpešta, Bíró Lajos u. 24. Predmet Vaše e-pošte ili predmet na omotnici treba biti sljedeće: "Natječaj za popunu radnog mjesta – ravnatelj Hrvatskog kulturnoprosvietnog zavoda Stipan Blažetin"

Službeni raspis natječaja je dostupan na internetskoj stranici:
<https://kozszolgallas.ksz.gov.hu> .

Krajnji rok za vrednovanje pristiglih natječaja:

29. ožujka 2025. godine. 16:00

Hrvatska državna samouprava • Országos Horvát Önkormányzat
1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24. • E-mail: hds@horvatok.hu

Izvorni tekst HDS-a

Upravitelj dušnočke župe vlč. Sabolč Tomašković preuzeo je dar Riječke nadbiskupije

DUŠNOK – Riječka nadbiskupija darovala je misal i liturgijske knjige dušnočkoj Župi sv. Filipa i Jakova. Velečasni Sabolč Tomašković preuzeo je hrvatski misal i liturgijske knjige koje je darovala Riječka nadbiskupija. Te dragocjene knjige omogućit će redovito održavanje misa na hrvatskom jeziku u Dušniku nakon gotovo 100 godina. Zahvaljujemo Riječkoj nadbiskupiji na ovom velikodušnom daru koji doprinosi očuvanju naše vjere i racke kulturne baštine, koju naši predci prenose s generacije na generaciju više od 300 godina, objavljeno je 17. studenoga na Facebook profilu Dušnočki Raci.

S. B.

Foto: Facebook – Dušnočki Raci

SANTOVO – Santovačka župa prvoga tjedna došašća, od 8. do 10. prosinca, priredila je već tradicionalnu trodnevnu duhovnu pripremu za Božić. Duhovnu pripremu hrvatske zajednice i misu sva tri dana služio je vlč. Josip Štefković, somborski dekan župnik, inače predsjednik Katoličkog društva „Ivan Antunović“. Duhovna priprema hrvatske zajednice sva tri dana počinjala je u 16:30, a pola sata prije mise postojala je mogućnost za svetu ispovijed na materinskom hrvatskom jeziku.

STIPENDIJA „ZA HRVATSKI IDENTITET“ U KERESTURU

Pravnica dr. Enikő Kovač, rodnom iz Kerestura, zastupnica sadašnjeg sastava Hrvatske državne samouprave i predsjednica Hrvatske samouprave Jegerseka utemeljila je stipendiju „ Za hrvatski identitet“ za učenike Osnovne škole „Nikola Zrinski“. Kao bivša učenica škole sjećala se koliko joj je značilo kad je dobila neku nagradu za svoj trud u učenju. Kao pripadnica hrvatske narodnosti željela je privući pozornost na važnost njegovanja hrvatskog jezika, kulture, a samim time i hrvatskog identiteta. Zbog toga je utemeljila stipendiju koju će svake godine dodijeliti na Danima Nikole Zrinskog. Ovogodišnja je dobitnica stipendije učenica 8. razreda Regina Deák.

Dr. Enikő Kovač, dobitnica stipendije Regina Deák i ravnateljica škole Beata Herman

557/18-2024.

Hrvatska državna samouprava, kao osnivač, temeljem članka 20. Izjave o osnivanju društva Zavičaj d. o. o. za turizam i rekreaciju, raspisuje **NATJEČAJ**

za izbor i imenovanje direktora **ZAVIČAJA d. o. o. za turizam i rekreaciju Vlačići PAG**

Vrsta zapošljavanja: Puno radno vrijeme

Mjesto obavljanja dužnosti: Vlačići, Sv. Jerolima 7. (Hrvatska)

Uvjeti za podnošenje natječaja:

- Visokoškolska sprema
- Da sudskom ili drugom odlukom nije zabranjen rad u turizmu i ugostiteljstvu
- Mađarsko državljanstvo
- Izvrsno znanje hrvatskoga jezika
- Znanje mađarskog jezika
- Vozačka dozvola kategorije B

Uz natječaj molimo priložiti:

- Diplomu
- Presliku vozačke dozvole
- Potvrdu o nekažnjavanju
- Životopis na hrvatskom i mađarskom jeziku
- Plan poslovanja na hrvatskom i mađarskom jeziku
- Voditeljsko iskustvo u ugostiteljstvu i turizmu najmanje dvije godine

Direktor se imenuje na četiri godine, s početkom od 1. travnja 2025.g.

Rok za podnošenje prijave je 30 dana od objave (19.12.2024.) na web stranici HDS-a (www.horvatok.hu) i objave u Hrvatskom glasniku do 20. siječnja 2025.godine.

Prijave s dokumentacijom podnose se na adresu Hrvatske državne samouprave s naznakom za natječaj:

Zavičaj d. o. o.

Hrvatska državna samouprava • Országos Horvát Önkormányzat
1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24. • E-mail: hds@horvatok.hu

Izvorni tekst HDS-a